

TROJAN WOMEN

National Changgeuk Company of Korea
Ong Keng Sen

HOLLAND FESTIVAL

INHOUD

CONTENTS

INFO & CONTEXT 2

CREDITS 3

TOELICHTING 4

EXPLANATORY NOTES 6

HET GELUID VAN EEN STEM 8

THE SOUND OF A VOICE 11

WAT VOORAF GING 13

WHAT CAME BEFORE 14

OVER DE ARTIESTEN 15

ABOUT THE ARTISTS 17

HOLLAND FESTIVAL 2018 20

WORD VRIEND 22

JOIN US 22

COLOFON 24

COLOPHON 24

INFO

VR 8, ZA 9, *ZO 10 JUNI 2018
FRI 8, SAT 9, *SUN 10 JUNE 2018

aanvang starting time

20:30, *15:00
8.30 pm, *3 pm

locatie venue

Muziekgebouw aan 't IJ

duur running time

1 uur 50 minuten, zonder pauze
1 hour 50 minutes, no interval

taal language

Koreaans (Nederlandse & Engelse
boventiteling)
Korean (Dutch & English surtitles)

ntok.go.kr

CONTEXT

inleiding introduction

door by Miriam L. Brenner
vr 8 juni – 19:45
zo 10 juni – 14:15
Fri 8 June – 7.45 pm
Sun 10 June – 2.15 pm

PANSORI MEETS K-POP

za 9 juni 2018, 19:00
Sat 9 June 2018, 7 pm
Muziekgebouw

CREDITS

concept, regie concept, direction

Ong Keng Sen

tekst text

Bae Sam-sik

muziek pansori pansori music

Ahn Sook-sun

muziek, muzikale leiding

music, music direction

Jung Jae-il

choreografie choreography

Wen Hui

toneelbeeld set

Myung Hee Cho

licht light

Scott Zielinski

video video

Austin Switser

kostuums costume

Kim Moo-hong

geluid sound

Jee Young

associate director associate director

Grace Low

technisch coordinator technical

coordinator

Park Su-ye

cast cast

Kim Kum-mi

Hecuba, koningin van Troje queen of Troy

Kim Ji-sook

Andromache, vrouw van Hector, oudste
zoon van Hecuba woman of Hector,
eldest son of Hecuba

Yi so-yeon

Cassandra, haar dochter her daughter

Kim Jun-soo

Helen, koningin van Sparta queen of
Sparta

Lee Kwang-bok

Talthybios, Griekse soldaat Greek soldier

Choi Ho-sung

Menelaus, koning van Sparta king of
Sparta

Jung Mi-jung, Heo Ae-sun, Na Yoon-
young, Seo Jung-kum, Kim Mi-Jin, Lee
Youn-joo, Min Eun-kyung, Cho Yu-ah,
koor chorus

Yu Tae-pyung-yang, dwalende ziel
wandering spirit

musici musicians

Choi Young-hoon, Park Hee-jung, Lee
Sung-do, Cho Yong-su, Lee Won-wang,
Kim Min-young, Lee Ye-ji, Jun Gye-yeol,
Won Na-kyoung, Lee Jeong-ah

gepresenteerd door presented by

National Theater of Korea, National
Changgeuk Company of Korea

coproductie coproduction

National Theater of Korea, Singapore
International Festival of Arts

wereldpremière world premiere

Seoel, 11 november 2016

TOELICHTING

door René van Peer

Regisseur Ong Keng Sen heeft de klassieke Griekse tragedie van Euripides over de Trojaanse vrouwen bewerkt tot een opera met de gestileerde vormgeving en hevigheid van Koreaans muziektheater. Voor zijn ensce-nering greep Ong terug op *changgeuk*, een Koreaans theatergenre dat zich ontwikkelde uit een eeuwenoude epische verteltraditie vol contrasten: pansori.

Pansoriverhalen, die in hun volledige vorm uren kunnen duren, worden gebracht door een verteller. Met een waaier als enige rekwisiet acteert, zingt en reciteert deze de teksten. Haar voordracht slaat geregeld uit in felle uithalen. Als enige begeleiding dient een trommel, die het verhaal accentueert en het ritme van de woorden onderstreept. *Changgeuk*, ontstaan aan het begin van de twintigste eeuw, is een minder strenge stijl dan pansori. De zangstijl is hetzelfde gebleven, maar de personages worden door verschillende zangers vertolkt. Een ensemble van slagwerk, snaarinstrumenten en blazers zorgt voor de begeleiding.

Trojan Women is een mengeling van de twee stijlen. Ong Keng Sen wilde de *changgeuk* terugbrengen tot zijn oorspronkelijke essentie. 'In de loop van de jaren zijn er elementen van musical en westerse opera aan toegevoegd', zegt hij. 'Die lagen heb ik er weer afgepeld, om uit te komen bij de melodieën uit de pansori, die de muzikale basis vormen van de *changgeuk*.' De partijen voor de vier hoofdpersonen in *Trojan Women* zijn gecomponeerd door Ahn Sook-sun, de meest gevierde pansori-zangeres van het moment. Ong Keng Sen wilde dat elk personage, zoals in pansori, zou worden begeleid door een eigen instrument.

Pansori is een soort treurzang die overloopt van het verdriet, en is daarom uitermate geschikt om de tragedie en het lijden van de Trojaanse vrouwen uit te drukken. Bijvoorbeeld als Hecuba een kreet slaat die door merg en been gaat, als ze gebogen staat over het dode lichaam van Astyanax, de zoon van Andromache. Haar tranen kunnen geen toeschouwer onberoerd laten.

Opvallend is dat toneelschrijver en bewerker van de tekst Bae Sam-sik niet alleen ruimte geeft aan de klaagzang van de aristocratische vrouwen van Troje, zoals Euripides dat doet, maar een scène toevoegt waarin een groep vrouwelijke slaven, gespeeld door de koorzangers, klaagt

over hun voorbestemde lot. 'Een hel verandert in een andere hel,' zingen ze. Daarmee voegt hij het conflict tussen de hogere klasse en de lagere klasse toe en bouwt daarmee een nieuwe spanning op in het drama.

Het personage Helena is in het verhaal een buitenstaander, omdat ze afkomstig is uit Griekenland. Ze werd geschaaft door de Trojaanse koningszoon Paris en is daardoor een van de aanleidingen van de Trojaanse oorlog. Ze werd door de Trojanen doorgaans met argwaan en afkeer bejegend, als de Griekse die hun de oorlog had gebracht. Ong Keng Sen benadrukt haar rol als outsider door haar te laten spelen door een man, met begeleiding op piano.

De muziek van het koor, dat in Griekse tragedies commentaar levert op de gebeurtenissen, is geschreven door K-pop- en filmcomponist Jung Jae-il. Mede ook omdat pansori van nature geen meerstemmigheid kent en die voor het Griekse koor wel nodig is. 'Ik wilde ook K-pop onderdeel maken van *Trojan Women*', aldus Ong Keng Sen. 'De voorstelling omspannt eeuwen, van de Trojaanse oorlog tot en met het heden.'

EXPLANATORY NOTES

by René van Peer

Director Ong Keng Sen has adapted Euripides' classical Greek tragedy about the women of Troy to create an opera suffused with the stylised character and stature of Korean music theatre. For this staging, Ong has drawn on the changgeuk, a genre of Korean theatre that evolved from the pansori, a secular epic tradition rich in contrasts.

The performances of pansori, which in their unabridged form can last for hours, are always presented by a storyteller, who sings, acts and recites the texts, a fan as the only prop. The recitations often erupt into violent outbursts. A drum is the only accompaniment: it accentuates the tale, underlining the rhythm of the words. Changgeuk, which emerged at the beginning of the twentieth century, is a style less strict than pansori. Its vocal style may be similar, but several different singers portray the characters. An ensemble made up of percussion, string instruments and winds provides the accompaniment.

Trojan Women employs a combination of the changgeuk and pansori styles. With this work, Ong Keng Sen wanted to strip changgeuk back to its original essence. 'Over the years', he said, 'elements from musicals and western opera have been added. I've peeled away those layers once again to arrive at the melodies of the pansori, which form the musical basis of the changgeuk.' The vocal parts of the four main *Trojan Women* characters have been composed by Ahn Sook-sun, the most celebrated pansori singer of our era. Ong Keng Sen, influenced by pansori, requested that each character is accompanied by his or her own unique instrument.

The sorrowful melody of pansori contains waves of grief in it, and so it works as a perfect means to deliver the tragedy and suffering of the Trojan women. Especially, when Hecuba lets out a painful cry over the dead body of Astyanax, the son of Andromache, her tears soak into the heart of the audience.

In the changgeuk, pansori works as a perfect means to deliver the tragedy and suffering of the Trojan women. Interestingly, instead of focusing only on the laments of the aristocratic women of Troy, as Euripides does, Bae Sam-sik adds a scene in which a group of female slaves, played by the chorus singers, to lament over their pre-destined lives, singing: 'A hell

turns into another hell.' He shows the conflict between the higher-class and the lower-class women and, by doing so, builds a new tension in the drama.

In the story, Helen is an outsider, not only because she comes from Greece, but because she was the direct cause of the war. Ong Keng Sen emphasises this by having the role played by a man, accompanied by a piano.

The music of the chorus, which usually provides commentary on events in Greek tragedies, was written by Jung Jae-il, a K-pop and film composer. 'I wanted to bring K-pop into *Trojan Women*, as well', says Ong Keng Sen. 'When it comes to theatre and music, the performance includes elements spanning centuries, from the Trojan War to the present day.'

HET GELUID VAN EEN STEM

door Ong Keng Sen

Trojan Women begon serieus vorm te krijgen in de herfst van 2014 toen ik het National Theater of Korea bezocht om te overleggen over de *changgeuk* die ik daar zou maken en regisseren. In de maanden daarna, na lang overwegen, stelde ik het stuk van Euripides voor aan de National Changgeuk Company of Korea. Het leek me het beste om het changgeuk-repertoire uit te breiden in plaats van een van de klassiekers opnieuw te regisseren. Slechts vijf volledige pansori-stukken hebben het in de loop der tijd overleefd, naast verschillende losse fragmenten. Ik voelde me verantwoordelijk om aan dit schaarse repertoire toe te voegen. Ik wilde niet simpelweg gaan experimenteren met een 300 honderd jaar oude verhaalvorm in de hoop die naar de moderne tijd te kunnen vertalen.

Mijn stijl van verhalen vertellen in het theater is kernachtig maar rijk geïllustreerd. Ik gebruik dwingende concepten, choreografie en opvallende beelden. Dit kan alleen maar door mijn geweldige team van samenwerkingspartners op het gebied van dans en ontwerp. Maar met *Trojan Women* had ik andere bedoelingen. Ik wilde terug naar het minimalisme van pansori: een zangeres met één enkele muzikant op een podium. Na het zien van verschillende changgeuk was ik ervan overtuigd geraakt dat een terugkeer naar dit basale minimalisme de enig mogelijke route was. En zo begon een traject dat bestond uit het afpellen van de lagen die in de loop der tijd aan changgeuk zijn toegevoegd, alsof we verflagen en renovaties stonden af te strippen om te komen tot de oorspronkelijke architectuur van een oud huis. Ik wilde dat alle centrale personages werden begeleid door één enkel instrument, zoals in pansori. Ik wilde de woorden weer kunnen horen, in plaats van ze te horen verdrinken in allerlei lagen muziek. Kortom, ik wilde van changgeuk weer pansori maken, in plaats van het op te tuigen met willekeurige moderne elementen uit opera en muziektheater.

Om deze droom waar te kunnen maken, de droom van het creëren van een werk dat waardig genoeg is om in het pantheon van het changgeuk-repertoire te kunnen worden bijgevoegd als een stuk dat ooit opnieuw geregisseerd kan worden, benaderde ik goede, om niet te zeggen de beste Koreaanse kunstenaars om mee samen te werken. Theaterauteur Bae Sam-sik was daarin een belangrijke speler. Want changgeuk begint bij pansori en pansori begint bij een verhaal. Ik wilde de woorden van

Euripides vertalen in sterk, lyrisch Koreaans, dat de kloof van 2500 jaar tussen de tijd van Euripides en nu overbrugt.

Ahn Sook-sun stortte zich op de compositie van nieuwe pansori, oftewel jakchang. De eerste keer dat ik ooit een changgeuk zag was in Seoel in 1998. Terwijl ik zat te kijken naar Ahn Sook-sun als Chunhyang (hoofdrol in de canonieke changgeuk *Chunhyangga*), stelde ik mezelf ten doel ooit een changgeuk te regisseren. Destijds had ik net een meertalige regie van *King Lear* afgerond met artiesten uit heel Azië. Ik deed er bijna twintig jaar over om dit voornemen uiteindelijk te realiseren. Ik kon me niet voorstellen dat ik dit project zou aanvangen zonder medewerking van een sterke vrouwelijke stem. Ahn Sook-sun voegt haar onschatbare kennis toe aan dit epos over vrouwen die een oorlog proberen te overleven. Van de epiek van het klassieke Griekse theater naar de epiek van pansori, waarin de rauwe emotionaliteit van de menselijke stem nog altijd de rillingen over je rug kunnen doen lopen.

Ik had het geluk om kennis te maken met Jung Jae-il, onze andere componist. Ik wilde de rol van Helena van Troje ambigu maken en ik wilde begrijpen hoe pansori en eigentijdse muziek naast elkaar kunnen bestaan in changgeuk. Al vanaf het begin werd mij duidelijk dat Helena, die tussen de Grieken en de Trojanen in staat, een grensoverschrijdend personage is. Jean-Paul Sartre zag haar als een Europeaanse tussen Trojaanse vrouwen, die Aziatisch waren. Ik wilde het niet hebben over ras maar over gender, over een lichaam dat zich tussen het mannelijke en vrouwelijke in bevindt. Ik besloot een mannelijke pansori-zanger te casten, niet in drag of falsetto zingend, in de rol van Helena. Ik kon deze stoutmoedige aanpassing enkel maken met de hulp van Jung Jae-il, die zich volledig kon inleven in de stem van Helena, ergens tussen mannelijk en vrouwelijk in, een buitenstaander. Helena is knap en verguisd, een 'provocatie door haar andersheid', die de oorzaak is van de oorlog tussen Griekenland en Troje. We hebben het ook gehad over de muziek van de slaven die werden verscheept van Afrika naar Amerika. Jung Jae-il zag hierin onze link tussen het oude en nieuwe. Afrikaanse muziek werd de muziek van de zwarte bevolking in Amerika, van gospel en blues naar jazz en rap. Ik wilde de muziek die gezongen wordt door het koor van *Trojan Women* een eigentijdse klank geven, en daarmee een potentiële toekomst voor pansori tonen.

Het verbaast me nog altijd dat wat we vandaag gaan horen de essentie is van een verhaal dat gebeurt zou zijn rond 1200 v. Chr. en waardoor Homerus geïnspireerd raakte, waardoor Euripides geïnspireerd raakte, waardoor Jean-Paul Sartre geïnspireerd raakte. Nu is het veranderd in changgeuk en geeft het een nieuwe stem aan de pijn en de vrouwen die

zichzelf met veel moeite probeerden te veranderen van oorlogsslachtoffers in oorlogsoverlevers. Terwijl ik dit schrijf, denk ik aan het eenzame standbeeld voor de Japanse troostmeisjes, dat luttele meters verwijderd was van mijn verblijfplaats in Seoel. We moeten vergeven en herinneren.

THE SOUND OF A VOICE

by Ong Keng Sen

Trojan Women began in earnest in the autumn of 2014 when I visited the National Theater of Korea to discuss conceiving and directing a changgeuk for them. In the following months, after long consideration, I proposed Euripides' play to the National Changgeuk Company of Korea. As there are only five precious complete pansori extant, along with several other pansori fragments, I felt it would be better to contribute to the repertoire and not simply create another experiment bringing the contemporary into this 300-year-old storytelling form.

My style of distilled yet rich storytelling in theatre is often told using a strong conceptual basis, integrated choreography and bold visuality. This is made possible by my wonderful collaborators in dance and design. But my mission with *Trojan Women* was different. I wanted to return to the minimalism of pansori, in which a storyteller sings with only one musician. After watching several changgeuk, I was convinced that the only approach was to strip it back to this basic minimalism. It was like stripping off layers of paint and renovations to return to the basic architecture of an old house. I wanted each of the central characters to be accompanied primarily by one musical instrument, as pansori. I wanted to hear afresh the words that have sometimes been submerged in dynamic music. In essence, I wanted to return changgeuk to pansori, rather than simply dressing it up in arbitrary modern elements from opera or musical theatre.

To fulfil my dream of creating a work worthy of the changgeuk pantheon, which could be directed by other directors in the future, I asked talented Korean artists to collaborate with me. Bae Sam Sik had one of the main challenges: rendering Euripides's words in changgeuk. Changgeuk is based on pansori, which starts with storytelling. I wanted Euripides' words to be transformed into strong, lyrical Korean that would bridge the almost 2,500 years between classical Greece and now.

Ahn Sook-sun was responsible for the pansori composition, or *jakchang*. The first time I ever saw changgeuk was in Seoul in 1998. Watching Ahn as Chunhyang, I told myself that I would one day direct changgeuk. It has taken me almost 20 years to finally achieve this dream. It was unimaginable to approach this work without a strong woman voice in our creative team. Ahn's insights have made an invaluable contribution to

this rendition of an epic play portraying women struggling to survive war. Pansori is as epic as ancient Greek theatre; the raw emotionalism of the human voice can still send shivers down your spine.

I was most fortunate to have been introduced to our other composer Jung Jae-il. I wanted to cast Helen of Troy's ambiguous role boldly, as well as to understand why pansori coexists with contemporary music in changgeuk. From the beginning, I felt that Helen's role as an outsider, caught between the Greeks and the Trojans, made her a character in the margins. Jean-Paul Sartre saw her as a European amongst Trojan women, who were Asians. Instead of race, I decided to focus on gender, and Helen as a body caught between the male and the female genders. I decided to cast a male pansori singer – not in drag singing falsetto, but in the role of Helen. Jae-il is the only person with whom I could have made this bold journey; he was able to imagine Helen's voice as between male and female – an outsider in the margins. Beautiful and reviled, Helen is a 'provocation of difference' who sparked the war between Greece and Troy. We also discussed what happened to the music of slaves after being transported from Africa to the Americas. Jae-il embraced this concept as the link between the old and the new. African music became the music of Afro-Americans, from gospel and blues to jazz and rap. I wanted to have the music of the *Trojan Women* chorus expressed contemporarily as a vibrant potential future of pansori.

It still amazes me that what we will see today is the essence of a tale said to have taken place around 1200 BC, which intrigued Homer, who inspired Euripides, and in his turn Jean-Paul Sartre. Now it has metamorphosed into changgeuk to give a new voice to the pain and the women who struggled to transform themselves in war from victims into survivors. As I write this, I am thinking of the forlorn statue of the comfort women memorial, which stood just paces from where I was staying in Seoul. We must forgive and remember.

WAT VOORAF GING

Trojan Women speelt zich af in de stad Troje, nadat het overwonnen is door de gecombineerde legers van de Grieken. De voorstelling gaat over de lotgevallen van de Trojaanse vrouwen in de uren voor ze in slavernij naar het triomferende Griekenland gevoerd worden. Een van hen is de voormalige koningin, Hecuba.

Hecuba heeft haar echtgenoot en al haar zonen verloren als gevolg van de tienjarige Trojaanse oorlog. Ze krijgt te horen dat haar dochter Cassandra als slaaf naar Agamemnon gebracht zal worden, de belangrijkste Griekse koning, om zijn concubine te worden. Haar schoondochter Andromache wordt het bezit van een Griekse generaal. De tragedie werd in gang gezet doordat Helena, de koningin van Sparta, verliefd werd op de Trojaanse prins Paris, en hem vergezelde naar Troje. Haar echtgenoot, koning Menelaos van Sparta, begon een oorlog om wraak te nemen op zijn weggelopen vrouw en haar geliefde, en de gecombineerde strijdmachten van Grieken en Spartanen trokken het grondgebied van Troje binnen.

Het Trojaanse volk is het slachtoffer van een list van de Grieken: ze plaatsen een houten paard waarin strijders verscholen zitten voor de muren van de stad, en trekken zich terug uit het zicht alsof ze de aftocht geblazen hebben. De Trojanen zien het paard aan voor een geschenk van de goden, een bewijs van hun overwinning. Ze brengen het binnen de muren van de stad en richten een groot feest aan. Midden in de nacht klimmen de Grieken uit het paard. Ze richten een slachting aan onder de Trojanen met hun medestrijders die ze de stad binnenlaten. Troje is verslagen en koning Menelaos verschijnt voor de Trojaanse vrouwen, die als slaven weggevoerd zullen worden.

WHAT CAME BEFORE

Trojan Women takes place in the city of Troy after its defeat at the hands of the combined armies of Greece. The play revolves around the fate of the Trojan women in the hours before they are transported as slaves to Greece. Among them is Hecuba, the former queen.

Hecuba lost her husband and all her sons during the ten years of the Trojan War. She receives the devastating news that her daughter Cassandra will be given to Agamemnon, the most important Greek king, to become his slave and concubine. Hecuba's daughter-in-law Andromache will become the property of a Greek general. The tragedy began when Helen, the Queen of Sparta, fell in love with Paris, a Trojan prince. She accompanied him to Troy. Her husband, King Menelaus of Sparta, starts a war to get revenge on his runaway wife and her lover. The combined forces of Greece and Sparta invade Trojan territory.

The Trojan citizens fall prey to a Greek trick: the Greeks place a wooden horse containing hidden soldiers outside the city walls and then withdraw as if retreat had been sounded. The Trojans see the horse as a gift from the gods, a confirmation of their victory. They bring it inside the city walls, and a lavish celebration ensues. In the middle of the night, Greek soldiers climb out of the horse. They let their fellow warriors into the city and together, they slaughter the Trojans. Troy is defeated, and King Menelaus appears before the Trojan women, who are destined to be deported as slaves.

OVER DE ARTIESTEN

Ong Keng Sen (Singapore, 1963) wordt gezien als een van de meest originele theaterregisseurs afkomstig uit Azië. In zijn visie overstijgt theater de grenzen tussen culturen en disciplines. Bovendien wil hij in zijn hedendaagse producties de kloof overbruggen tussen heden en verleden. Dat doet hij onder meer door diverse, wereldwijde tradities met elkaar te verweven. Hij keert zich tegen het idee van een authentieke, pure cultuur en verkiest de dynamische vermenging die de geschiedenis tekent. In zijn werk wil hij juist uitdrukking geven aan de veelheid aan perspectieven en de kruisbestuivingen die eigen zijn aan deze tijd. Daarnaast is 'gender bending' vaak een element in zijn

stukken. Zo was de hoofdrolspeler in zijn bewerking van Shakespeares *Richard III* een Japanse acteur die in kabuki-theater vrouwenrollen speelt.

Na een rechtenstudie in Singapore verhuisde hij in 1992 naar New York om aan de Tisch School of the Arts intercultureel theater te studeren. In 1995 startte hij The Flying Circus Project, een broedplek die traditionele en eigentijdse kunsten samenbrengt uit verschillende disciplines: theater, muziek, dans, video, beeldende kunst, documentaire film en ritueel. Vandaaruit richtte hij het Arts Network Asia op, waarin kunstenaars en activisten uit heel Azië samenwerken. Daarnaast is Ong Keng Sen directeur van TheatreWorks, een internationaal gezelschap in Singapore dat zich bezighoudt met de vraag hoe een Aziatische identiteit zich verhoudt tot de ontwikkelingen in de 21e eeuw. Van 2012 tot 2015 stichtte en bestuurdde hij het nieuwe, onafhankelijke Singapore International Festival of Arts. Ong was enkele jaren lid van de jury van de Prins Claus Prijs.

Ahn Sook-sun (Namwon, 1949) wordt beschouwd als een van de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van pansori. Pansori werd in 2003 opgenomen in de wereldlijst van immaterieel erfgoed van Unesco. Van de twaalf oorspronkelijke pansori-stukken in het genre zijn er vijf in hun geheel overgebleven. Als die in hun volledigheid worden uitgevoerd, kan elke afzonderlijke vertelling meerdere uren in beslag nemen. Ahn Sook-sun heeft de vijf complete stukken geleerd van meesters bij wie ze in de leer ging. Daarnaast is ze een volleerd bespeler van de kayageum, een twaalfsnarige citer. Ze speelde een leidende rol in het National Gugak Cen-

tre, de Koreaanse instelling voor traditionele muziek. Ahn Sook-sun treedt over de hele wereld op, met ensemble en als pansorizangeres.

Jung Jae-il (Seoul, 1982) beweegt zich als musicus en componist in veel genres, van filmmuziek tot lounge jazz, van K-pop tot improvisatie. Hij heeft diverse albums op zijn naam staan. In 2016 stond Jung Jae-il in het Montreux Jazz Festival als gitarist en pianist in een optreden met de Koreaanse zanger Han Seung-seok. Hij schreef de muziek bij de film *Okja* (2017). In eigen land wordt hij geroemd om zijn diepgaande kennis van zowel westerse klassieke muziek als Koreaanse traditionele muziek.

Het **National Theater of Korea** is een schouwburg in Seoel, opgericht in 1950. Het theater heeft een aantal vaste bespellers, waaronder de National Dance Company of Korea, het National Orchestra of Korea en de National Changegeuk Company of Korea, dat veel populair repertoire speelt. Vanaf de oprichting in 1962 speelt de **National Changegeuk Company of Korea** changegeuk, traditionele Koreaanse opera. 'Chang' betekent pansori en 'geuk' betekent drama in het Koreaans. Pansori is een Koreaanse orale traditie; een zanger en een slagwerker vertellen muzikale verhalen. Changegeuk die gebaseerd is op pansori verdeelt de pansori over meerdere rollen, gespeeld door verschillende zangers. Het National Theater of Korea is toonaangevend in het land op het gebied van de podiumkunsten. Het streeft naar manieren om de Koreaanse traditionele kunstvormen een eigentijdse vorm te geven.

ABOUT THE ARTISTS

Ong Keng Sen (Singapore, 1963) is regarded as one of the most original theatre directors to emerge from Asia. He views theatre as transcending the borders between cultures and disciplines. Moreover, with his contemporary productions, he aims to bridge the gap between the past and the present, in part by interweaving diverse traditions from all around the world. Ong disdains the concept of an authentic, pure culture but instead preferences the dynamic hybridization that has existed throughout histories. In his work, he prefers to give expression to the multiplicity of perspectives and cross-pollination which characterise today's times. Additionally, gender-bending is a familiar element in his productions, as seen in his treatment of Shakespeare's *Richard III*, in which the lead went to a Japanese kabuki actor known for playing female roles.

After completing a law degree in Singapore, he moved to New York in 1992 to study intercultural theatre at NYU's Tisch School of the Arts. In 1995 he began The Flying Circus Project, a centre for bringing together traditional and contemporary arts from various disciplines: theatre, music, dance, video, the visual arts, documentary film and ritual. He subsequently established Arts Network Asia, where artists and activists from throughout the region can collaborate. Ong Keng Sen is the director of TheatreWorks, an international group based in Singapore devoted to the exploration of Asian identities and its relationship with 21st-century developments. Between 2012 and 2015, he

founded and directed the new independent Singapore International Festival of the Arts. For some years, Ong was also a member of the jury of the Dutch Prince Claus Award.

Ahn Sook-sun (Namwon, 1949) was designated a 'living cultural treasure' for her extraordinary gifts as a musician in 1997 in Korea. She is one of the most highly-respected performers of pansori, a genre added to Unesco's global list of Intangible Cultural Heritage in 2003. Of the twelve original pansori works within the genre, only five have survived intact. In their unabridged versions, each performance can last several hours. Ahn Sook-sun learned all five complete works directly from the masters with whom she studied. She is also an accomplished player of the kayagum, a zither-like twelve-stringed instrument. She fulfilled a prominent role in the National Gugak Centre, the Korean institution for traditional music. Ahn Sook-sun performs around the globe, both with that ensemble and as a pansori singer.

Jung Jae-il (Seoul, 1982) is active as a musician and composer in many genres, from film music to lounge jazz, from K-pop to improvisation. He has released a wide range of CDs. In 2016, Jung Jae-il appeared as a guitarist and pianist at the Montreux Jazz Festival, performing with the Korean singer Han Seung-seok. He also wrote the music for the film *Okja* (2017). In his own country, he is famous for his understanding of both Western classical music and Korean traditional music.

The **National Theatre of Korea** is a performing-arts centre established in Seoul in 1950. The theatre has numerous

resident artistic groups, including the National Dance Company of Korea, the National Orchestra of Korea, as well as the National Changgeuk Company of Korea – which plays many popular repertoires. Since its founding in 1962, the **National Changgeuk Company of Korea** has presented changgeuk, traditional Korean opera. "Chang" means pansori, and "geuk" means drama in Korean. Pansori is a Korean oral tradition of musical storytelling performed by a singer and a percussionist. Changgeuk rooted in pansori hires numerous singers and divides parts of pansori to take different roles. Within Korea, the National Theatre of Korea is a respected authority in all fields of the performing arts. It strives to provide a contemporary framework for traditional Korean art forms.

internationaal
podiumkunsten
amsterdam

7 juni – 1 juli 2018
download de
app van het festival

HOLLAND FESTIVAL

VRIENDEN

Het Holland Festival heeft geluk – met Vrienden die van kunst houden, die graag kunstenaars van wereldklasse ontdekken en die het festival willen helpen om het beste, nieuwe werk te presenteren, initiëren en (co-)produceren. De Vrienden vormen het hart van het festival. Dankzij hun genereuze steun kunnen we elk jaar een spannend programma presenteren. Het verheugt ons dat we u deze voorstelling mede dankzij de Vrienden van het Holland Festival kunnen tonen.

**Ruth Mackenzie en Annet Lekkerkerker,
directie Holland Festival**

FRIENDS

The Holland Festival is lucky – with Friends who are passionate about art, welcoming to our world class artists, ambitious to help the festival to present, commission and (co-)produce brilliant new work. Friends are the heart of the festival and their generous support helps the festival to create an exciting programme each year. We are delighted to be able to present this performance with support from the Friends of the Holland Festival.

**Ruth Mackenzie and Annet Lekkerkerker,
board Holland Festival**

HOLLAND FESTIVAL 2018

directie

Ruth Mackenzie, *artistiek directeur*
Annet Lekkerkerker, *algemeen directeur*

raad van toezicht

Martijn Sanders, *voorzitter*
Gert-Jan van den Bergh
Mavis Carrilho
Ben Noteboom (tot 1 april 2018)
Jet de Ranitz
Tom de Swaan

Het programma van het Holland Festival kan alleen tot stand komen door subsidies, bijdragen van sponsors en fondsen en door de gewaardeerde steun van u, ons publiek.

hoofdbegunstiger

Fonds 21

productiepartner

Ammodo

subsiënten

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Gemeente Amsterdam

fondsen, sponsors en instellingen

Rabobank Amsterdam, BankGiro Loterij Fonds, Casa, Ernst von Siemens Music Foundation, Kempen, Goethe-Institut, Westergasfabriek/MeyerBergman, Prins Bernhard Cultuurfonds, Brook Foundation, European Cultural Foundation, British Council, Automobiëlbedrijf Van Vloten, Lloyd Hotel, Het Kersjes Fonds, Ambassade van de Verenigde Staten, Institut Français, Ambassade van Frankrijk, Ambassade van Spanje, Hellingman & Zn.

HF Business

Beam Systems, Clifford Chance LLP, De Nederlandsche Bank N.V., DoubleTree by Hilton, G&S Vastgoed, Loyens & Loeff, Ngage Media, Tata Consultancy Services, Ten Have Change Management, WPG Uitgevers B.V.

mediapartners

NTR, VPRO

board of governors

De genereuze, meerjarige verbintenis van de Governors is van groot belang voor de internationale programmering van het Holland Festival en met name voor het aangaan van internationale coproducties.

G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, Leni Boeren, Jéhan van Dijk, Bernard en Ineke Dijkhuizen, Jeroen Fleming, A. Fock, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, Ton en Maya Meijer-Bergmans, Françoise van Rappard-Wanninkhof, M. Sanders, Tom de Swaan, Elise Wessels-van Houdt, H. Wolfert en M. Brinkman
Governors die anoniem wensen te blijven.

hartsvrienden

R.F. van den Bergh, Kommer en Josien Damen, Sabine van Delft-Vroom, J. Fleury, Tex Gunning, V. Halberstadt, Nienke van den Hoek en Alexander Ribbink, Wendy van Ierschoot, Isaïc en Francien Kalisvaart, Giovanna Kampouri Monnas, Luuk H. Karsten, Kristine Kohlstrand, Joost en Marcelle Kuiper, Monique Laenen en Titus Darley, Cees Lafeber, Emma Moloney, Sijbolt Noorda en Mieke van der Weij, Ben Noteboom, Robert Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus, Jeroen Ouwehand, Anthony en Melanie Ruys, Rob van Schaik en Wijnanda Rutten, Patty Voorsmit

beschermers

Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman,
S. Brada, Frans en Dorry Cladder-van
Haersolte, J. Docter en E. van Luijk, Huub
A. Doek, L. Dommering-van Rongen, Marry
de Gaay Fortman, E. Granpré Moliere, M.
Grotenhuis, S. Haringa, J. Houwert, W. en
J. Jansen-Straver, R. Katwijk, R. Kupers en
H. van Eeghen, J. Lauret, A. van der Linden-
Taverne, F. Mulder, Adriaan en Glenda
Nühn-Morris, G. van Oenen, Marinus
Pannevis en Caroline Polak, H. Pinkster, Pim
en Antoinette Polak, H. Sauerwein, C.W.M.
Schunck, I.R. Snelleman en A. Vreugdenhil,
A.N. Stoop en S. Hazelhoff, K. Tschennett,
Wolbert en Barbara Vroom, P. Wakkie,
O.L.O. en Tineke de Witt Wijnen-Jansen
Schoonhoven, Martine Willekens

begunstigers

F. van Alkemade, B. Amesz, A. van de
Beek en S. van Basten Batenburg, Ellen
Birnie, Co Bleeker*, K. Bodon, Jan Bouws,
E. Bracht, W.L.J. Bröcker, F. van den Broek,
G. Bromberger, Rachel van der Brug, D. de
Brijn, G. van Capelleveen, M. Daamen,
J. Dekker, M. Doorman, Chr. van Eeghen*,
J. van der Ende, Ch. Engeler*, E.L. Eshuis*,
E. de Graaff Van Meeteren, F.
Grimmelikhuisen, D. Grobbe, Annelies
Heidstra en Renze Hasper, J. Hennephof,
G. van Heteren, L. van Heteren, B. van
Heugten S. Hodes, J. Hopman*, J. Houtman,
E. Hummelen, Yolanda Jansen, P. Jochems,
Jan de Kater, J. Keukens, A. Ladan,
M. Le Poole, M. Leenaers, K. Leering,
M. Levenbach, T. Liefwaard, A. Ligeon, Hanna
van der Linden, T. Lodder, Ken Mackenzie,
A. Man, D. van der Meer, E. van der Meer-
Blok, A. de Meijere, E. Merckx, Jaap Mulders*,
H. Nagtegaal, La Nube, Kay Bing Oen*,
P.M. Op de Coul, E. Overkamp en A. Verhoog,
P. Price, F. Racké, H. Ramaker, Wessel
Reinink, L. Remarque-van Toorn,

M. Roozen, A. Schneider, H. Schnitzler,
G. Scholten, Joanne Schouten, E. Schreve-
Brinkman, R.W. Siemers en I. Janssen, P. Smit,
G. Smits, A. Sonnen,
W. Sorgdrager en F. Lekkerkerker, K. Spanjer,
C. Teulings, H. Tjeenk Willink, A. Tjoa,
M. Tjoe-Nij, Y. Tomberg, H. van der Veen,
M.T.F. Vencken, R. Verhoeff, A. van Vliet,
R. Vogelenzang, F. Vollemans, M.M. de Vos
van Steenwijk, A. Wertheim, M. van Wulfften
Palthe, M. Yazdanbakhsh, P. van der Zant,
M.J. Zomer, P. van Zwieten en N. Aarnin.
* extra bijdrage

jonge begunstigers

Helene Bakker, Aram Balian, Ilonka van
den Bercken, Maarten Biermans, Femke
Bijlsma, Femke Blokhuis, Jasper Bode,
Quirijn Bongaerts, Melanie Bosveld, Jonne
ter Braak, Tessa Cramer, Dirk Dekker,
Snezana Djordjevic, Matthijs Geneste,
Susan Gloudemans, Marte Guldemon,
Pieter Guldemon, Hagar Heijmans, Ric
van Holthe tot Echten, Brendon Humble,
Jort van Jaarsveld, Bram de Jaeger, Daan
de Jong, Ytha Kempkes, Marc Koehler, Bas
Köhler, Aron Kovacs, Judith Lekkerkerker,
Gustavo López, Pieter van der Meché, Frans
Muller, Britt Ootes, Boris van Overbeeke,
Jill Pisters, Menzo Reinders, Peter Ruys,
Guus Schaepman, Reinout Steenhuizen,
Stephan van Steenveldt, Eerke Steller,
Farid Tabarki, David van Traa, Frank Uffen,
Helena Verhagen, Frank Verschoor, Tristen
Vreugdenhil, Danny de Vries.

liefhebbers

Alle 688 Liefhebbers.

Vrienden die anoniem wensen te blijven.

WORD VRIEND

Het Holland Festival heeft uw steun nodig. Als Vriend draagt u bij aan het succes en de bloei van het festival.

Liefhebber - vanaf € 55 per jaar
U ontvangt dit programmaboek gratis, u heeft voorrang bij de kaartverkoop en u krijgt korting op tickets.

Begunstiger - vanaf € 250 per jaar (of € 21 per maand)
Uw bijdrage komt rechtstreeks ten goede aan de internationale programmering van het Holland Festival. Als Begunstiger heeft u recht op vrijkaarten en andere aantrekkelijke privileges.

Jonge Begunstiger - vanaf € 250 per jaar (of € 21 per maand)
Ontvang dezelfde privileges als de Begunstigers én neem deel aan een speciaal programma waarin je elkaar ontmoet en voorstellingen geselecteerd zijn die je niet mag missen.

Beschermer - vanaf € 1.500 per jaar (of € 125 per maand)
Als dank voor uw aanzienlijke bijdrage aan de internationale programmering van het Holland Festival ontvangt u een uitnodiging voor de openingsvoorstelling en voor exclusieve bijeenkomsten, naast vrijkaarten en andere privileges.

Hartsvriend - vanaf € 5.000 per jaar
Als Hartsvriend van het Holland Festival nodigen we u uit om dichterbij de makers te komen. Met gelijkgestemden en gasten van het festival verwelkomen we u graag op speciale gelegenheden en geven u een blik achter de schermen.

JOIN US

The Holland Festival needs your support.
Join us now as a festival Friend and contribute to the festival's ongoing success and growth.

Liefhebber - from € 55 annually
You will receive programme books such as this one for free, have access to advance ticket sales and get discounts on tickets.

Begunstiger - from € 250 annually (or € 21 per month)
Your contribution goes directly to the Holland Festival's international programming. As a Begunstiger, you have a right to free tickets and other attractive privileges.

Jonge Begunstiger - from € 250 annually (or € 21 per month)
Receive the same privileges as the Begunstigers and also take part in a special programme in which you meet each other at selected shows that are too good to miss.

Beschermer - from € 1.500 annually (or € 125 per month)
As thanks for your considerable contribution to the Holland Festival's international programming, you receive an invitation to the opening performance and exclusive gatherings in addition to free tickets and other privileges.

Hartsvriend - from € 5.000 annually
We invite Holland Festival Hartsvrienden to become more closely acquainted with the makers of the Festival and meet like-minded people and guests.

Geefwet

Sinds 1 januari 2012 is het nog aantrekkelijker om het Holland Festival te steunen vanwege de Geefwet. De Geefwet houdt in dat giften aan culturele ANBI's met 25% verhoogd mogen worden tot een maximum aan schenkingen van € 5.000 per jaar. Schenkt u meer dan € 5.000, dan kunt u het resterende bedrag voor het reguliere percentage (100%) aftrekken van de inkomstenbelasting.

De voordelen van de Geefwet gelden voor alle belastingplichtigen (particulieren en bedrijven) en zijn van toepassing op zowel eenmalige als periodieke schenkingen.

Voordeel van een periodieke schenking

Een eenmalige gift is beperkt aftrekbaar voor de belasting. Het totaal van de giften op jaarbasis dient hoger te zijn dan 1% (drempel) met een minimum van € 60 en kan tot maximaal 10% (plafond) van het inkomen worden afgetrokken.

Een periodieke gift is een gift waarbij voor een periode van ten minste vijf opeenvolgende jaren een gelijke uitkering wordt gedaan, vastgelegd in een periodieke akte. De gift is volledig aftrekbaar zonder aftrekdrempel of aftrekplafond.

Wilt u ook Vriend van het Holland Festival worden? Ga voor meer informatie en een aanmeldformulier naar hollandfestival.nl (Steun HF) of neem vrijblijvend contact op met Nicole Mooij op 020 – 788 21 14.

Donations to the Festival are tax-deductible

A special tax law is in effect, since 1 January 2012, which makes it more advantageous to make charitable donations. Called the 'Geefwet', this law allows you to claim your deductions to cultural organizations with ANBI status with an additional 25% for tax benefits (a total of 125%). The Holland Festival has such an ANBI status. The fiscal advantage applies to donations that total a maximum of € 5.000 annually. If you donate more than € 5.000 to registered charities, you can deduct the remaining amount for the regular percentage (100%). The advantages of the Geefwet apply to all taxpayers (private parties and businesses) and are applicable to both individual and periodical gifts.

Advantages of a periodical gift

Restrictions apply to deductions for individual gifts. Individual gifts are tax-deductible when the total amount of gifts given in one year surpasses 1% of your income, with a minimum of € 60. The amount given above the minimum threshold is tax-deductible. The maximum deductible amount is 10% of your threshold income. There are fiscal benefits for periodical gifts with an annuity construction for five years and upwards. If you choose to support the Holland Festival for a minimum of five years, your gift will be fully tax-deductible.

If you would like to join us, go to our website hollandfestival.nl (Support HF) for more information or call Nicole Mooij for an informal talk without obligations: 020 – 788 21 14.

COLOFON COLOPHON

Holland Festival

Piet Heinkade 5

1019 BR Amsterdam

tel. +31 (0)20 – 788 21 00

info@hollandfestival.nl

www.hollandfestival.nl

eindredactie en opmaak

editorial and lay-out

Holland Festival

tekst text

René van Peer, Ong Keng Sen

vertaling translation

Brendan Monaghan

ontwerp design

thonik

foto's photo's

© National Theatre of Korea

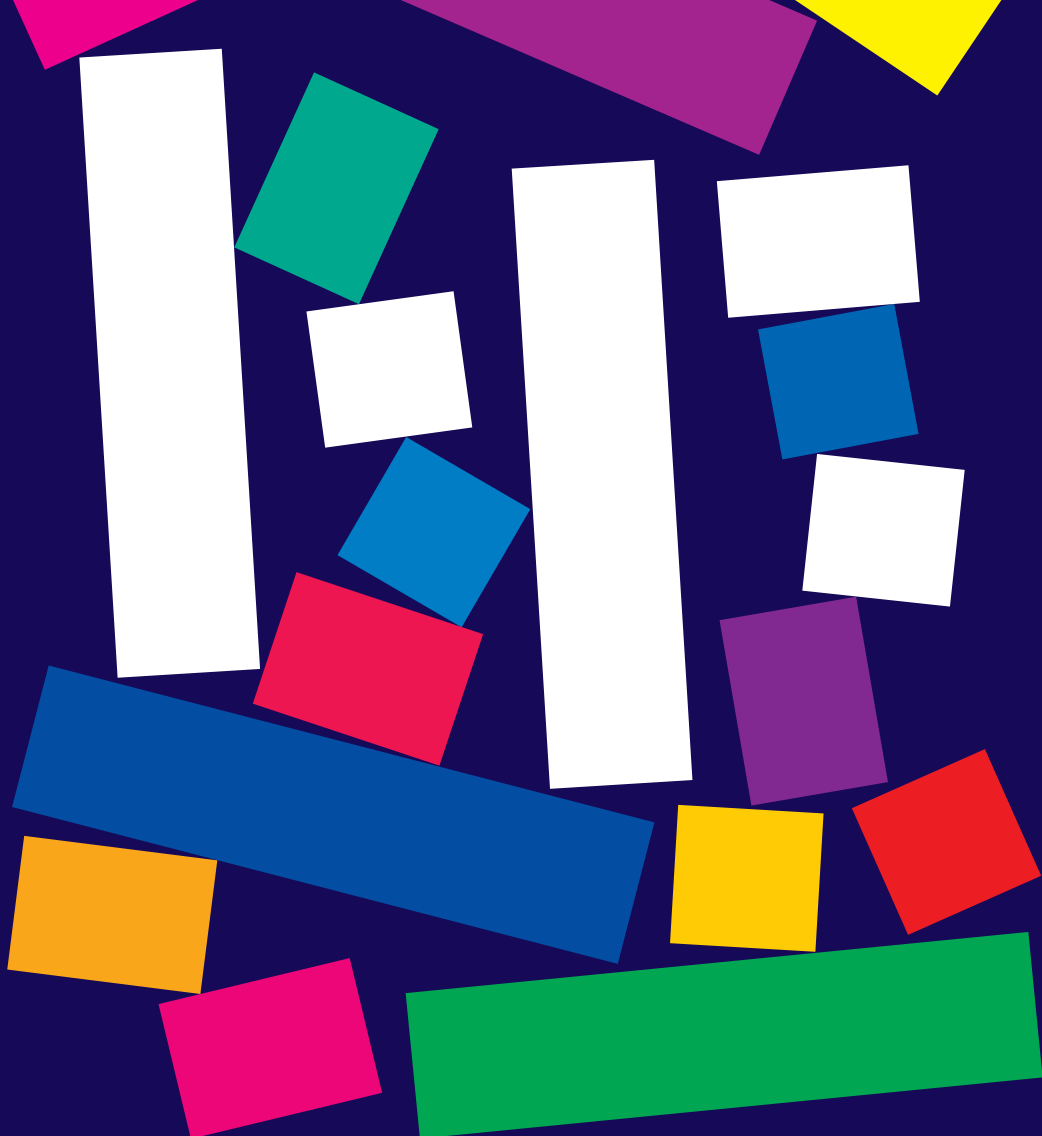
druk printing

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

© Holland Festival, 2018

Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Holland Festival.

No part of this publication may be reproduced and/or published by any means whatsoever without the prior written permission of the Holland Festival.

hoofdbegunstiger productiepartner

FONDS 21

A
O M
D M
O

Rabobank

mede mogelijk gemaakt door

A
O M
D M
O

Hfyoung

**DIT PROGRAMMA MAAKT
DEEL UIT VAN HET
HF YOUNGPROGRAMMA.**